

بررسی آزمایشی اثر خلق بر عملکرد

مجید محمود علیلو

دانشگاه تبریز

چکیده

در سالهای اخیر بررسی اثرات پردازشی، انگیزشی و شناختی خلق بر متغیرهای روانشناختی یکی از حوزه‌های مهم و قابل توجه پژوهشی در روانشناسی بالینی و روانپزشکی بوده است. پیکره وسیعی از تحقیقات بویژه در مورد اثرات پردازشی خلق بر حافظه آزمودنیهای بهنجار و بیماران روانپزشکی به عمل آمده است (به عنوان مثال بلینی^۱، ۱۹۸۶، واتکینز^۲ و همکاران، ۱۹۹۲؛ هاگا^۳ موری^۴، دونالد^۵، ۱۹۹۱؛ دنی^۶ و هانت^۷، ۱۹۹۲؛ محمود علیلو و عشایری، ۱۳۷۳؛ محمود علیلو، ۱۳۷۴). به طور خلاصه اغلب این آزمایشها و بررسیها اثرات مهم و معنی دار خلق را بر حافظه

در پژوهش حاضر اثر خلق بر عملکرد در قالب یک طرح آزمایشی القای خلق مورد بررسی قرار گرفته است. در این پژوهش فرض بر این بود که همانند بعضی حوزه‌های روانشناختی دیگر، خلق مسلط اثرات ویژه و هماهنگ با خود را بر عملکرد آزمودنیها خواهد داشت. برای بررسی این فرضیه یک گروه ۳۹ نفری از دانشجویان پسر دانشگاه تبریز از طریق پرسش نامه و سایر ارزیابیهای روانشناختی انتخاب شده و به صورت تصادفی به سه گروه (دو گروه آزمایشی و یک گروه کنترل) تقسیم شدند و هر گروه نیز به قید قرعه به یکی از موقعیتهای آزمایشی تخصیص یافتند. سپس آزمایشهای مربوطه صورت گرفت. نتایج هماهنگ با پیش بینی ها بود. نتایج و تلویحات نظری و بالینی این پژوهش در بخش پایانی این گزارش مورد بحث قرار گرفته‌اند.

1- Blaney

2- Watkins

3- Hagga

4- Murray

5- Donald

6- Denny

7- Hunt

کارکردهای روانشناختی تأثیرات معنی‌دار داشته است. تأثیر خلق بر عملکردهای شناختی و حرکتی نیز از حوزه‌های جالب پژوهشی در این زمینه می‌باشد. گرچه مطالعات اندکی در زمینه تأثیر خلق بر عملکرد صورت پذیرفته است ولی اغلب آنها بر نقش معنی‌دار خلق تأکید نموده‌اند. در یکی از اولین ترین مطالعات از این نوع ولتن (۱۹۶۸)، به نقل از بلینی (۱۹۸۶) دریافت که خلق القا شده به شیوه تجربی منجر به کندی در عملکرد شناختی -ذهنی شمارش معکوس ارقام می‌گردد. با اینکه هدف اصلی ولتن بررسی اثر خلق بر عملکرد نبود و او عمدتاً از کندی روانی - حرکتی به عنوان مدرکی از خلق القا شده استفاده می‌کرد، با این همه آزمایشهای او در زمینه آزمون شمارش معکوس ارقام و اثر پذیری آن از خلق، شواهد اولیه‌ای را در تایید اثر خلق بر عملکرد فراهم نموده است. اسلیکر^۸ و مک نالی^۹ (۱۹۹۱) نیز اثر خلق بر عملکردهای شناختی - ذهنی را مورد تأکید و تایید قرار داده‌اند. رادن هاسن^{۱۰} و انکر^{۱۱} (۱۹۸۸) رابطه بین خلق

آزمودنیها نشان داده‌اند، ضمن آنکه بعضی از محققان (بعنوان مثال فورگاس^۱، ۱۹۹۲) اثرات پردازشی جداگانه و ویژه‌ای را برای خلق شاد و خلق افشرده پیشنهاد کرده‌اند. عده دیگری از محققان معتقدند که خلق و حالت عاطفی اولین واسطه هر نوع رفتار اجتماعی بوده و پردازشهای ماهرانه شناختی بعدی موخر بر آن بوده و حتی از حالت‌های عاطفی تغذیه اطلاعاتی کسب می‌کنند (کلور^۲ و پاروت^۳، ۱۹۹۱؛ فیدلر^۴، ۱۹۹۱؛ فورگاس، ۱۹۹۱؛ ۱۹۹۲). سوگیریه‌های هماهنگ با خلق در تکالیف مربوط به قضاوت‌های اجتماعی، ادراک روابط بین فردی، اسنادهای علی و احساس ذهنی بهزیستی (سلامتی) نیز به کرات نشان داده شده است (به عنوان مثال، لویکا^۵، ۱۹۹۰؛ شوارز^۶ و کلور، ۱۹۸۸؛ فورگاس و همکاران ۱۹۹۰). فورگاس و مویلان^۷ (۱۹۸۷) و شوارز (۱۹۹۰) معتقدند که تصمیم‌گیریهای مربوط به انتخاب شخصی در شرایط واقعی زندگی، قضاوت در مورد سلامتی و یا بیماری و نیز عقاید مربوط به عموم تحت تأثیر حالت‌های خلقی مسلط قرار دارند. فیدلر (۱۹۹۱) پیشنهاد می‌کند که چنین اثراتی ممکن است ناشی از راهبردهای پردازش اطلاعاتی باشد که تحت تأثیر خلق توسط افراد پذیرفته شده است. بدین ترتیب مشاهده می‌شود که متغیر خلق بر طبقه وسیعی از

1- Forgas

2- Clore

3- Parrot

4- Fiedler

5- Levika

6- Schwarz

7- Moylan

8- Sliker

9- Mc Nally

10- Radenhausen

11- Anker

روانی - حرکتی یکی از اصلی ترین علایم اختلال روانی افسردگی است (انجمن روانپزشکی آمریکا، ۱۹۹۴، کاپلان و سادوک، ۱۹۸۸) و اختلال افسردگی به طور عمده نوعی اختلال در خلق و هیجان است (لویسنسون^۴، ۱۹۸۲). بررسی تأثیر خلق بر عملکردهای حرکتی، شناختی و ذهنی بویژه از این نظر جالب است که آیا کندی روانی - حرکتی مشاهده شده در بیماران افسرده ناشی از تأثیر مستقیم خلق افسرده و غمگین است و یا نتیجه بقیه اجزاء و متغیرهای دخیل در افسردگی می باشد؟ بهر حال کندی روانی - حرکتی همواره در تمامی نظامهای تشخیصی بالینی به عنوان یکی از اصلی ترین نشانه های طیف اختلالات افسردگی مورد تأکید روانپزشکان و روان شناسان بالینی قرار گرفته است. احتمالاً^۱ از طریق یک الگوی پژوهشی آزمایشی که ارائه و یا عدم ارائه متغیر مستقل (خلق افسرده و یا شاد) در آن در کنترل آزمایشگر باشد بتوان اثرات خلق، بر عملکردهای حرکتی و شناختی را با دقت بیشتری مورد مطالعه قرار داد. از آنجا که در بیماران افسرده متغیر مستقل مفروض (یعنی عامل خلق) از قبل اتفاق افتاده، نمی توان تأثیرات آن را بر متغیر وابسته مورد نظر با دقت و بطور کامل ارزیابی کرد.

افسرده و عملکرد استدلالی و ادراکی را مورد بررسی قرار دادند. آزمودنیها به ۴۸ مسئله استدلال قیاسی پاسخ دادند و برای اندازه گیری عملکرد ادراکی از آنها خواسته شد تا واژه های مثبت، منفی و خنثی که توسط تاکستوسکوپ نشان داده می شوند را از هم تشخیص دهند. آزمودنیهای افسرده در مقایسه با آزمودنیهای خلق شاد در آزمون استدلال قیاسی به طور معنی داری عملکردی ضعیف داشتند. در مورد عملکرد ادراکی، خلق القا شده تأثیر معنی داری نداشت. آنشل^۱ (۱۹۸۸) نیز در یک بررسی دریافت که خلق و فیدبکهای خوشایند/ ناخوشایند بر تکالیف مربوط به مهارتهای حرکتی تأثیرات معنی دار می گذارد. هال^۲ و همکاران (۱۹۷۶) در یک بررسی تأثیر حالتی خلقی شاد، افسرده و خنثی را بر مجموعه وسیعی از عملکرد شامل آزمون لغات رنگی استروپ، آزمون رمزهای عددی، تکلیف تخمین زمان، آزمون سرعت نوشتن، و چند تکلیف دیگر مورد بررسی قرار دادند و تأثیرات معنی دار حالتی خلقی بر عملکردهای شناختی و حرکتی را مورد تأیید قرار دادند. هارت لیج^۳ و همکاران (۱۹۹۳) متوجه شدند که آزمودنیهای افسرده در تکالیفی که مستلزم پردازشهای موثر و توأم با کوشش است، نقایص عملکردی نشان می دهند. از نظر بالینی اهمیت این یافته ها بیشتر از این نظر است که کندی

1- Anshel

2- Hale

3- Hartlage

4- Lewinsohn

شناختی شمارش معکوس ارقام و متغیر وابسته دوم زمان صرف شده در واکنش به محرکهای نوری بود که توسط دستگاه زمان واکنش سنج به صورت خودکار ارائه می‌شد.

آزمودنیها

آزمودنیهای این تحقیق از میان دانشجویان دانشگاه تبریز انتخاب شدند. همه دانشجویان مذکر و مجرد بوده و در مصاحبه بالینی اختلال روانشناختی ویژه‌ای را نشان ندادند به همه آزمودنیها آزمون افسردگی بک داده شد و کسانی که نمره زیر ۸ در این آزمون آوردند انتخاب شدند، تعداد کل نمونه از ۳۹ نفر تشکیل یافته بود که به قرعه به سه گروه آزمایشی و کنترل تقسیم شده و هر گروه نیز به قید قرعه به یک موقعیت آزمایشی تخصیص یافت.

ابزارهای پژوهش

برای کنترل آزمودنیها از نظر عامل خلق و حالت عاطفی از آزمون افسردگی بک استفاده شد. این آزمون یک ابزار معتبر بالینی جهت تشخیص افسردگی می‌باشد (تشکری، باری فوت و مهریار، ۱۹۸۹). در این پژوهش آزمودنیهایی که نمره زیر ۸ در آزمون بک بدست آوردند، انتخاب شدند. با آزمودنیها همچنین بر اساس ملاکهای تشخیصی

در پژوهش حاضر سعی شده است تا با استفاده از یک الگوی آزمایشی که در آن خلق مورد نظر به شیوه تجربی بر آزمودنیها القا می‌گردد، تأثیرات خلق بر عملکرد ذهنی و حرکتی مورد بررسی و کندو کاو قرار گیرد. در این رابطه و با توجه به پیشینه پژوهشی چهار فرضیه زیر تدوین گردیدند.

- ۱- آزمودنیهای خلق افسرده در تکلیف شمارش معکوس ارقام (عملکرد ذهنی) کندتر از دو گروه دیگر عمل می‌کنند.
- ۲- آزمودنیهای گروه خلق افسرده در تکلیف زمان واکنش (عملکرد حرکتی) کندتر از دو گروه دیگر عمل می‌کنند.
- ۳- آزمودنیهای گروه خلق شاد در تکلیف شمارش معکوس ارقام سریعتر از گروه کنترل عمل می‌کنند.
- ۴- آزمودنیهای گروه خلق شاد در تکلیف زمان واکنش سریعتر از گروه کنترل عمل می‌کنند.

روش

طرح پژوهش

این پژوهش از نوع پژوهشهای آزمایشی می‌باشد که بر روی سه گروه از آزمودنیهای بهنجار اجرا شده است. حالت خلقی القا شده متغیر مستقل این پژوهش می‌باشد و متغیر وابسته و مورد اندازه‌گیری اول میزان زمان صرف شده جهت انجام تکلیف

خواسته شد تا از عدد ۱۰۰، هفت تا کسر کرده و تا جایی که کسر امکان ندارد ادامه دهد. مدت زمان صرف شده به عنوان شاخص عملکرد ثبت شد، و آزمون زمان واکنش که با استفاده از دستگاه واکنش سنج، به آزمودنیها محرکهای نوری ارائه شد، تکلیف آزمودنی این بود که بلافاصله با دیدن نور دگمه‌ای را فشار دهد، مدت زمان واکنش آزمودنیها به عنوان شاخص عملکرد ثبت شد.

نتایج

جدول شماره یک وضعیت اجتماعی-اقتصادی، سنی و نمره آنها در آزمون افسردگی را نشان می‌دهد:

افسردگی و هیپومانیا مصاحبه روانشناختی به عمل آمد تا آزمودنیها از نظر عامل خلق کاملاً کنترل شوند. برای القای حالت‌های خلقی مورد نظر از آزمون تجربی موفقیت / ناکامی استفاده شد که در آن آزمونگر، آزمودنی را در مقابل تکالیفی قرار می‌داد که پاسخی درست و یا اشتباه در آن تکالیف وجود نداشت و به همین خاطر آزمونگر به دلخواه و با توجه به تعلق آزمودنی به هر یک از گروهها، فیدبکهای منفی، مثبت و یا خنثی ارائه می‌کرد. در این آزمایش تکلیف موفقیت / ناکامی با استفاده از هجاهای بی معنی درست شده بود، متغیرهای وابسته این تحقیق عبارت بود از عملکرد شناختی شمارش معکوس ارقام که در این تکلیف از آزمودنی

جدول ۱: میانگین سنی، نمره افسردگی و وضعیت دموگرافیک آزمودنیها

وضعیت اجتماعی	جنسیت	آزمون افسردگی بک	سن	تعداد	گروهها
متوسط	مذکر	۶/۲	۲۳/۴	۱۳	خلق افسرده
متوسط	مذکر	۷/۱	۲۲/۸	۱۳	خلق شاد
متوسط	مذکر	۶/۸	۲۳/۸	۱۳	گروه کنترل

جدول شماره ۲ میانگین و انحراف معیار گروهها
را در آزمون شمارش معکوس ارقام نشان می دهد.

جدول شماره ۲: میانگین و انحراف معیار گروهها در آزمون شمارش معکوس ارقام

گروهها	تعداد نمونه	میانگین	انحراف معیار
خلق افسرده	۱۳	۵۷/۸۴	۱۹/۳۹
خلق شاد	۱۳	۴۰/۸۴	۶/۷۵
گروه کنترل	۱۳	۴۱/۸۴	۵/۹۱

جدول شماره ۳ نتایج آزمون تحلیل واریانس در
مورد عملکرد آزمودنیها در تکلیف شمارش
معکوس ارقام را نشان می دهد.

جدول شماره ۳: نتایج آزمون تحلیل واریانس در مورد آزمون شمارش معکوس ارقام

منابع تغییر	SS	DF	Ms	F	P
بین گروهی	۲۳۶۶	۲	۱۱۸۳	۵/۱۶	*
درون گروهی	۸۲۵۲	۳۶	۲۲۹		
کل	۱۰۶۱۸	۳۸			

میانگینهای t شفه استفاده شد. t مشاهده شفه (مقدار
۳/۴۶) در سطح ۰/۹۵ اطمینان از t مورد انتظار
(مقدار ۲/۵۴) بزرگتر است. بنابراین فرضیه اول
تحقیق تأیید شد.

جدول شماره ۴ میانگین و انحراف معیار گروهها
را در تکلیف زمان واکنش نشان می دهد.

همانطوریکه مشاهده می شود تحلیل واریانس اثر
مستقیم عامل آزمایشی را بر تفاوت گروهها در
عملکرد ذهنی شمارش معکوس ارقام نشان می دهد.
 F مشاهده شده (مقدار ۵/۱۶ در سطح ۰/۹۵
اطمینان از F قابل انتظار (مقدار ۳/۲۳) بزرگتر است،
برای آزمون فرضیه اول تحقیق مبنی بر تفاوت گروه
خلق افسرده با دو گروه دیگر از روش مقایسه

جدول شماره ۴: میانگین و انحراف معیار گروههای آزمایش در تکلیف زمان واکنش

گروهها	تعداد نمونه	میانگین	انحراف معیار
خلق افسرده	۱۳	۳۷	۳
خلق شاد	۱۳	۲۷/۹۳	۲/۵۶
گروه کنترل	۱۳	۲۹/۵۳	۳/۶۲

جدول شماره ۵ نتایج آزمون تحلیل واریانس در مورد عملکرد آزمودنیها در تکلیف زمان واکنش را نشان می دهد.

جدول شماره ۵: نتایج تحلیل واریانس در عملکرد زمان واکنش

منابع تغییر	SS	DF	Ms	F	PO,1
بین گروهی	۶۰۹	۲	۳۰۴		
درون گروهی	۸۳۵	۳۶	۲۳	۱۳/۲۱	**و*
کل	۱۴۴۴	۳۸			

همانطوری که در جدول شماره ۵ مشاهده می شود، تفاوت گروهها در عملکرد ادراکی حرکتی زمان واکنش معنی دار است. به عبارت دیگر اثر متغیر آزمایشی بر عملکرد گروهها مشهود است. F بدست آمده (مقدار ۱۳/۲۱) در سطح ۰/۹۵ اطمینان از F مورد انتظار (مقدار ۳/۲۳) بزرگتر است. برای آزمون فرضیه دوم تحقیق از روش t استفاده شد. t مشاهده شده شفه (مقدار ۵/۷۸) از t مورد انتظار (۲/۵۴) در سطح ۰/۹۵ اطمینان بزرگتر است. بنابراین فرضیه دوم تحقیق نیز تأیید شد. برای آزمون فرضیه سوم تحقیق مبنی بر تفاوت عملکرد آزمودنیهای گروه خلق شاد با گروه کنترل در تکلیف شمارش معکوس ارقام از t شفه استفاده شد. t مشاهده شده شفه (مقدار ۰/۱۷) از t مورد انتظار (مقدار ۲/۵۴) در سطح ۰/۹۵ اطمینان کوچکتر است. بنابراین معلوم شد که تفاوت دیده شده در تحلیل واریانس جدول شماره ۳ به تفاوت گروه خلق افسرده با دو گروه دیگر مربوط می شود و تفاوت دو گروه خلق شاد و گروه کنترل معنی دار نیست. یعنی خلق شاد موجب تفاوت معنی دار در عملکرد نشده است. بنابراین فرضیه سوم تحقیق تأیید نشد.

همانطوری که در جدول شماره ۵ مشاهده می شود، تفاوت گروهها در عملکرد ادراکی حرکتی زمان واکنش معنی دار است. به عبارت دیگر اثر متغیر آزمایشی بر عملکرد گروهها مشهود است. F بدست آمده (مقدار ۱۳/۲۱) در سطح ۰/۹۵ اطمینان از F مورد انتظار (مقدار ۳/۲۳) بزرگتر است. برای آزمون فرضیه دوم تحقیق از روش t استفاده شد. t مشاهده شده شفه (مقدار ۵/۷۸) از t مورد انتظار (۲/۵۴) در سطح ۰/۹۵ اطمینان بزرگتر است. بنابراین فرضیه دوم تحقیق نیز تأیید شد. برای آزمون فرضیه سوم تحقیق مبنی بر تفاوت

برای آزمون فرضیه چهارم تحقیق مبنی بر تفاوت گروههای خلق شاد و کنترل در آزمون ادراکی - حرکتی زمان واکنش از روش مقایسه میانگینهای t شنه استفاده شد. t مشاهده شده (مقدار ۲/۷۸) از t مورد انتظار (مقدار ۲/۵۴) در سطح اطمینان بزرگتر است. بنابراین فرضیه چهارم تحقیق نیز تأیید شد.

بحث

متغیر خلق و حالتهای عاطفی و هیجانی به عنوان یک عامل بسیار مهم و تعیین کننده در عملکردهای شناختی و ادراکی شناخته شده است. پیکره عظیمی از تحقیقات وجود دارند که نشان می دهند خلق و عاطفه، عملکردهای شناختی و ادراکی را تحت تأثیر قرار داده و آنها را تحت سلطه اثرات پردازشی خود قرار می دهند (به عنوان مثال، باور^۱، ۱۹۸۱؛ محمود علیلو و عشایری، ۱۳۷۳؛ دنی و هانت، ۱۹۹۲). محققان حوزه روانشناسی اجتماعی و شخصیت (به عنوان مثال فورگاس، ۱۹۹۲، کلور و پاروت، ۱۹۹۱) اثرات خلق را در رفتارهای اجتماعی و قضاوتهای گروهی مورد بررسی قرار داده و تأثیر غیر قابل اغماض و مهم آن را نشان داده اند، به نظر می رسد همه این یافته ها حداقل تا اندازه ای در تقابل با دیدگاه افراطی شناختی قرار می گیرند که مدعی "پس شناختی" و انفعالی بودن

عاطفه و خلق هستند. تحقیق حاضر کوشیده است تا مشخص کند که آیا خلق مسلط اثرات معنی دار مشابهی بر عملکرد آزمودنیها نیز می گذارد؟ بویژه با در نظر گرفتن این عامل مهم که یکی از نشانه های اصلی و مهم اختلالات افسردگی کندی روانی - حرکتی می باشد دو فرضیه اول این تحقیق مستقیماً به بررسی تأثیر احتمالی خلق بر سرعت عملکردهای شناختی و ادراکی - حرکتی پرداخته اند. از آنجا که عملکردهای شناختی و یا حرکتی که به نوعی دارای بار عاطفی باشند می توانند بر عملکرد تأثیر بگذارند، در این تحقیق از تکالیفی استفاده شد که معنای عاطفی ویژه ای برای آزمودنیها نداشتند. همانطوریکه در بخش نتایج ملاحظه شد، هر دو فرضیه فوق تأیید شدند: آزمودنیهای گروه خلق افسرده در مقایسه با دو گروه خلق شاد و کنترل هم در عملکرد شناختی شمارش معکوس ارقام و هم در عملکرد ادراکی حرکتی زمان واکنش به طور معنی دار کندتر عمل نمودند. از آنجا که آزمودنیها از میان افراد بهنجار انتخاب شده و از هر حیث به جز عامل آزمایشی مشابه هم بودند می توان با درجه اطمینان بالایی تفاوتهای دیده شده را به متغیر مستقل پژوهش یعنی خلق القا شده نسبت داد. به عبارت دیگر نتایج پژوهش بیان می دارد که کندی روانی -

خلق شاد با گروه کنترل بهنجار در تکلیف ادراکی - حرکتی زمان واکنش تأیید شد. از آنجا که از دو فرضیه فوق یکی تأیید و دیگری رد شد، تفسیر نتایج مشکل می‌باشد. گرچه بعضی از محققان استدلال کرده‌اند که خلق شاد موجب تسریع در عملکردهای شناختی می‌گردد (به عنوان مثال سینت و لارسن؛ ۱۹۸۹؛ ایسن^۲، ۱۹۷۸) ولی رد فرضیه سوم تحقیق حاضر تعمیم و تأیید این عقیده را مشکل می‌سازد. باید اضافه کرد که خلق افسرده و خلق شاد اثرات پردازشی جداگانه‌ای دارند (فورگاس، ۱۹۹۲) و بنابراین نباید انتظار داشت که عکس اثرات خلق افسرده در مورد خلق شاد مشاهده گردد. به هر حال مسئله اخیر می‌تواند موضوع پژوهشی مستقل باشد.

حرکتی تابعی از متغیر خلق افسرده است. این یافته هماهنگ با دو پژوهش نگارنده (۱۳۷۳، ۱۳۷۴) و مجموعه وسیعی از تحقیقات که ذکر آن در بخش اول مقاله آمده است، نشان می‌دهد که به احتمال قوی هسته اصلی اختلال افسردگی همان طوریکه روانشناسان رفتارگرا (به عنوان مثال، لویسنسون، ۱۹۸۲) بیان داشته‌اند خلق ناشاد و افسرده می‌باشد و نه طرحواره‌های منفی شناختی مفروض که در دیدگاه بالینی بک^۱ (۱۹۷۶) مورد تأکید قرار گرفته است. یافته‌های این تحقیق همچنین هماهنگ با نتایج رادن‌هاسن وانکر (۱۹۸۸)؛ آنشیل (۱۹۸۸) هال و همکاران (۱۹۷۶) نشان می‌دهد که آزمودنیهای افسرده در عملکردهای شناختی و حرکتی به طور معنی داری کندتر از افراد شاد و یا گروه کنترل عمل می‌نمایند، به طور کلی نتایج این تحقیق از لحاظ نظری از این عقیده که افسردگی عمدتاً اختلالی در خلق و عاطفه است، حمایت می‌کند و از نظر بالینی یافته‌های این پژوهش اهمیت توسعه راهبردهای درمانی متمرکز بر تغییر خلق و حالت عاطفی را مورد تأکید قرار می‌دهد.

فرضیه سوم تحقیق مبنی بر تفاوت عملکرد آزمودنیهای گروه خلق شاد با گروه کنترل در آزمون شمارش معکوس ارقام تأیید نشد و در نهایت فرضیه چهارم مبنی بر تفاوت عملکرد آزمودنیهای گروه

منابع:

Bulletin. Vol. 92, NO.2, 229-246.

7- Bower, G.H. (1981). Mood and memory. *American Psychologist* 36, 129-148.

8- Clore, G.L. and parrott, G. (1991). Moods and their vicissitudes: Thoughts and fellings and information. In: Forgas, J.P. (Ed) *Emotion and social Judgment*, Pergamo, oxford.

9- Denny, E.B. and Hunt R.Reed (1992). Affective valence and memory in depression: Dissociation of Recall and fragment completion. *Journal of abnormal psychology*, 101, 575-580.

10- Fiedler, K.(1991). On the task, the measures and the mood: Research on affect and social cognition. In forgas, J.P (Ed). *Emotion and social Judgments*, pergamon, oxford.

11- Forgas, J.P. (1992): Mood and the perception of un usual people: Affective asymmetry in memory and social Judgments. *European Journal of social psychology*, Vol. 22, 531- 547.

12- Forgas, J.P. (1991). Affect ant

۱- محمود علیلو، مجید، عشایری، حسن (۱۳۷۳) بررسی آزمایشی اثر خلق بر حافظه، پژوهشهای روانشناختی جلد ۵، دوره ۳ شماره ۱ و ۲، ۳۵-۴۶

۲- محمود علیلو، مجید، (۱۳۷۴). بررسی آزمایشی اثر خلق و حالات عاطفی در یادآوری انتخابی اطلاعات. مجله علمی - پژوهشی علوم انسانی دانشگاه الزهراء، شماره ۱۳ و ۱۴، ۴۷-۵۷.

3- A.P.(1994). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-IV)*. Washington, DC.

4- Anshel, Mark-H (1988). The effect of mood and pleasant Versus unpleasant information feed back on performing a motor skill. *Journal of general psychology*, Vol. 115(2) 117-129.

5- Beck, A.T. (1976). *Cognitive therapy and the emotional disorders*. International universities parness. New York.

6- Blaney, P.H. (1986). Affect and memoory : a review. *Psychological*

partner choice: the effects of mood on social decisions, *Journal of personality and social psychology*.

13- Forgas, J.P. Bower, G.H. and Moylan, S.J. (1990) praise or Blame/Affective influences on attributions for achievement *Journal of personality and social psychology*, 57. 809-818.

14- Forgas, J.P. and Moylan, S.J. (1987). After the movies: the effects of transient mood states on social judgments. *Personality and social psychology Bulletin*, 13. 478-489.

15- Hagga, B.A.F., Murray, J.D., Donald, E. (1991) Empirical Status of cognitive theory of depression. *Psychological Bulletin*, 110-215-236.

16- Hale, W.D. strickland, B.R (1974). Induction of mood states and their effect on cognitive and social behaviors. *Journal of consulting and clinical psychology*, 44,(1) 155.

17- Hartlage, S., Alloy, L., vazquez, C., and Dykman, B (1993). Mood congruent

recall of affectivity- toned stimuli: A meta-analytic review. *Clinical psychology Review*, 12, 227-255.

18- Isen, A.M., Daubman, K.A., and Nowicki, G.P. (1987). Positive affect facilitates creative problem solving. *Journal of personality and social psychology*, 25, 1122-1131.

19- Kaplan, H.I., Sadock, B.J. (1988). *Synopsis of psychiatry, Behavioral science, clinical psychiatry*, Baltimore: williams and wilkins.

20- Lewinsohn P.M. and Hoberman H.M. (1982). Depression, in. Bellack A.S., Hersen M. and kazdin A.E. (Eds.), *International Handbook of Behavior Modification and therapy*. Plenum press: Newyork.

21- Melton, R.J. (1995) The role of positive affect in syllogism performance. *Personality and social psychology Bulletin*. Vol. 21, No. 8-788-794.

22- Radenhausen, R.A., Anker, J.M. (1988). Effects of depressed mood

reasoning performance. *Perceptual and motor skills*. Vol 66(3), 855-866.

23- Schwarz, N. (1990) Feelings as informational and motivational functions of affective states. In: Higgins, E.T. and Sorrention, R (eds) *Handbook of press*, New York.

24- Schwarz, N. and Clore, G.L. (1988). How do I feel about? The informative function of affective states. In: Fiedler, K. and Forgas, P (Eds) *Affect, Cognition, and social behavior*, Hogrefe, Toronto.

25- Slyker, J. P., and McNally, R.J.(1991). Experimental induction of anxious and depressed moods: are verbal and musical procedures necessary. *Cognitive therapy and research*, 15, 33-45.

26- Tashakori, A, Barefoot, J., Mehryar, A.H(1986). What does the Beck depression inventory measure in college students? Evidence from non-western

culture, *Journal of clinical psychology*, 45, 505-502.

27- Watkins, P.C., Mathews, A., Williamson, D.A. and Fuller, R.D. (1992). Mood-congruent memory in depression: Emotional priming or elaboration *Journal of abnormal psychology*, 101, 581-586.